

Horní skály – Obrvégrý - Oberwegfelsen

Horní skály, zvané též Obrvégrý, tvoří skupinou sedmi skalních věží. Jsou tvořeny cenomanskými pískovci (stejně jako Suché skály a Pantheon), v nichž se vedle základního křemenného tmelu vyskytují i žíly tmelené vápencem.

Přístup

Skály leží u osady Horní Sedlo (Pass) na silnici spojující Rynoltice a Hrádek nad Nisou, věže tvoří řadu od jihovýchodu k severozápadu. Od rozcestníku značených cest u kapličky na nejvyšším místě silnice po zelené značce; asi 100 m po silnici směrem na Rynoltic a doprava po lesní vozové cestě asi 250 m ke skalám. Skály jsou číslovány od nejbližší.

Ochrana přírody, pravidla

Skály jsou součástí CHKO Lužické hory, lezení není nijak omezeno. Etika lezení se řídí obvyklými pískovcovými pravidly – tedy odsodu, žádné vkleinění, magnesium apod., skála díky své tvrdosti poměrně rychle vysychá.

Doprava:

Parkování automobilů možné na odbočce ke skalám (někdy pokutováno), případně „někde“ podél silnice – ale s rozumem. Nejbližší vlakové zastávky jsou v Rynolticích (4 km) a v Hrádku nad Nisou (5 km). Na Horním Sedle je zastávka autobusu (nejezdí moc často). Na bicyklu není problém dojet až pod skálu.

Ubytování, koupání, hospody:

Táboření pod skalami je asi zakázáno, ale neděláte-li bordel.....

chata Klubu horolezců Hrádek přímo na Horním sedle, cca 20 míst (kontakt na správce: 777/002 170 nebo 606/938 595)

Tábořiště, kempy, autokempy: Jablonné v Podještědí, Hrádek nad Nisou – Kristýna, Černá louže (nyní rekonstrukce, mimo provoz),

Penziony, hotely, ubytovny, hospody: v Polesí, v Hrádku nad Nisou, v Rynolticích, v Jablonném.....

Koupaliště: Polesí, Hrádek nad Nisou – Kristýna, Jablonné v Podještědí....

Další lezecké oblasti v okolí:

Krkavčí skály (Vrani skály, Rabensteine) 1,5 km

Čišeřské údolí (, Krásný důl, Kaisergrund) 2 km

Havran u Jitavy

Vajoletky u Křížan

Zittauer Gebirge – Oybin, Jonsdorf, Weissbachtal

Prvovýstupci uvedeni v pořadí: prvolezec celým jménem, druholezec křestní jméno jen prvním písmenem, + znamená prvovýstupci střídavě

♥ krásná cesta

♣ špatně jištěno, nebezpečná cesta, nepadat

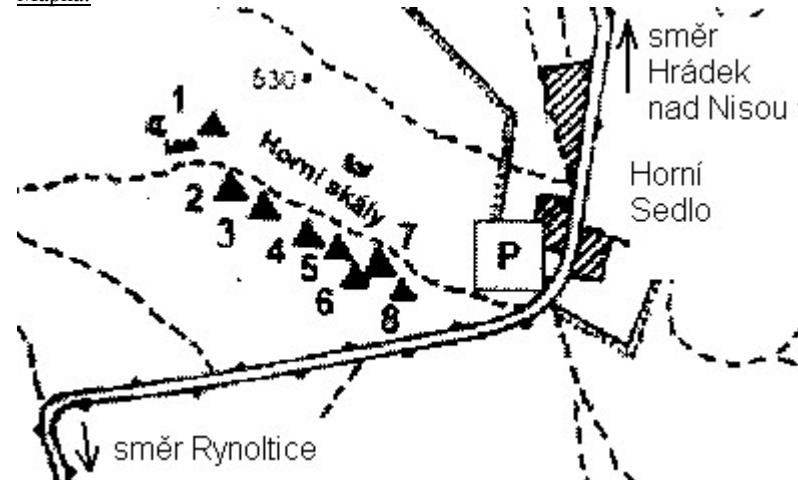
klasifikace je saská pískovcová

(?) pozor, klasifikace uvedena dle prvovýstupců nebo podle uzavřené JPK klasifikace, neodpovídá saské stupnici.

Poznámky kurzívou – významné přirozené možnosti jištění, doplňující informace apod.

Mapky jsou orientovány vždy sever nahoře.

Mapka:

Zpracování průvodce, prameny

Tento průvodce je překladem průvodce „Kletterführer Nördliches Böhmen, M. Bellmann, M. Thiele, Dresden 2003. Někde je upraven očividný „úlet“ v klasifikaci (nahoru či dolů), případně pozměněno označení cesty symbolem ♥ (krásná cesta) nebo ♣ (nejištěno, nebezpečná cesta). Klasifikace u některých obtížných cest je uvedena dle prvovýstupců nebo podle uzavřené JPK klasifikace, neodpovídá saské stupnici, takové cesty jsou označeny symbolem (?).

Nákresy jsou také převzaty z tohoto průvodce. Z důvodu značné členitosti skal se některé varianty navzájem velmi přibližují, některé bezvýznamné varianty nejsou uvedeny, naopak na věži Smrtka jsou uvedeny oblíbené logické směry mezi klasickými cestami jako „pilířové varianty“, přestože je prakticky kdykoli možný traverz do lehčího terénu sousedních klasických cest.

Prosím všechny lezce, aby si uvědomili, že na těchto skalách se leze více než 100 let a žádnou novou cestu „lidské“ obtížnosti již nelze vytvořit – všechny byly již dávno vylezeny. Prosím tedy, nepovažujte své dvoumetrové pětkové kličky za prvovýstupy a při psaní do vrcholových knih potlačte svoji ješitnost.

Tento průvodce jsem přeložil dle svého nejlepšího vědomí, zříkám se však veškeré odpovědnosti za škody způsobené v souvislosti s jeho používáním – horolezectví je nebezpečný sport a vždy bychom se měli řídit především vlastním úsudkem a názor na krásu a možnosti jištění konkrétní cesty je vždy subjektivní.

Je zde samozřejmě otázka, do jaké míry jsem oprávněn šířit překlad díla, jehož nejsem autorem (byť si myslím, že do popisů cest, klasifikace a hvězdiček jsem maličko zasáhl). Tedy nechám to na každém jednotlivém, zda-li si tohoto průvodce vytiskne a bude používat anebo si koupí knižního průvodce (nejbliže v Zittau, Frauenstrasse, Sport Kruger). Nakonec chci autorům průvodce poděkovat za spoustu práce, kterou měli s pátráním ve vrcholových knížkách, záznamech a denících horolezců minulých generací.

v Praze, srpen 2005, Lukáš Bludský (Lukas.Bludsky@seznam.cz; +420737462305)

1. Zub (Oberwegzahn)

♣a) stará cesta IV (V); Rudolf Kauschka s druhy, podzim 1904 – vpravo v SV stěně spárou na rameno a (post.) stěnou vlevo na vrchol.

a1) varianta V; - uprostřed údolní stěny komínem (balvan) na rameno

a2) cesta mladých V; Milan Havel, F. Šedina, A. Stránský, 1964 – vpravo v Z stěně doleva ubíhající spárou na rameno

b) akrobatická VI; Jan Šimon, L. Škalda, 25.4.1977 – jako st. c. na rameno. Překrok doleva k plotně a převislou stěnou přímo.

2. Sokol (Falkenstein)

Slaňovací kruh umístěn na polici st.c., 3m pod vrcholem

a) stará cesta II; Rudolf Kauschka s druhy, pozim 1904 – komínem uprostřed Z. stěny na polici (sl. kruh), na předvrchol a překrok na vrchol.

a1) varianta III; – komínem 6 m a šikmo doprava na hřbet a (post.) po stupních na předvrchol.

b) levá západní spára V; - spárou vlevo od st.c. na polici st.c.

c) severní hrana V; Josef Čihula, 1957 – severní hranou (hrot) na polici st.c.

♣d) maruščina VIIa; Josef Rybička, P. Němec 15.5.1976 – převislou V hranou přes díru, výše vpravo pod vrcholový blok. Doleva a st.c. na vrchol.

♥ e) Májová VIIb; Jiří Zárybnický, J. Bistiak, 1.5.1968 – uprostřed JV stěny spárou ke kruhu, pravým žlabem na vrchol

e1) levá varianta VIIa; - nahoře levým žlabem.

f) cesta přes břicho V (VI); němečtí lezci před 1930 – vlevo v JV stěně komínem ke kruhu, (post.) a širokou spárou na hřbet a po něm (post.) na předvrchol.

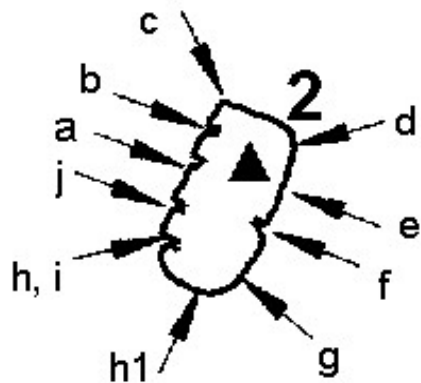
g) rákoska VIIc (?); Josef Rybička, P. Němec, 18.5.1976 – Z hranou převislým nevýrazným žebrem ke kruhu Frýdlantské cesty. Vlevo od žlábků a po stupních na předvrchol.

♥ h) frýdlantská cesta VI; Jiří Řehák + L. Horka, 1963 – vpravo v JZ stěně krátkou spárou na Z. hranu a vpravo traverz ke kruhu. Sokolíkem na velkou polici a po hřbetě na předvrchol.

h1) údolní varianta VIIIa; Josef Škubla s druhy, 1977 – prostředkem údolní stěny přes převis a mělkým žlábkem ke kruhu.

i) mechová hrana V; Frank Richter, J. Zárybnický, E. Seeliger, 15.6.1968 – frýdlantskou cestou na hranu, převislou hranou a stěnou na předvrchol.

j) pravá západní IV; vpravo od st.c. spárou na polici a stěnou na předvrchol.

3. Liberecká věž (Reichenberger Turm)

Slaňovací kruh umístěn nad převisem v dolezu SV cesty, 2m V pod vrcholem jsou velké hodiny.

♥ a) hřebenovka VI (VIIa); Rudolf Kauschka, F. Steppes, M. Tischer, 30.10.1904 – od západní hrany doleva ubíhajícím žebrem a spárou na hřeben a stěnou na polici (*smyčka*). Postavením při hraně (nebo čistě doprava do žlábků) a dále podél hrany na vrchol.

a1) západní varianta VI (VIIa); - 2 m vpravo od šikmé spáry spárou na hřeben.

a2) jižní plotny VI (VIIa); Richard Hübner + Wigg Skolnik, 9.10.1943 – od nejnižšího bodu údolní stěny na tření do koutka. Doleva spárou na hřeben (původně jištěno skobou)

a3) východní varianta VI (VIIa); - vlevo v údolní stěně stěnou a převislou spárou na hřeben.

♣b) šikmá spára VIIa; Miroslav Machovič, 1961 – vpravo v Z stěně spárou na hřeben a hřebenovkou na vrchol

♥ c) břízová VIIIb; Tomáš Schreier + Frank Richter, 13.5.1967 – vpravo od lomené spáry podél spáry (kruh) na hřeben

♣d) lomená spára VI; němečtí lezci před 1926 – uprostřed Z stěny spárou na hřeben

♥ e) stínová spára VIIa; vlevo od lomené spáry spárou (kruh), spárou a koutkem vpravo na vrchol

♥ e1) krajková varianta VIIa; Josef Čihula, 1961 – od kruhu doleva stěnou a levým koutem přímo na vrchol

♥ f) klasičká cesta VIIa; Adolf Mai, W. Ginzler, 3.7.1956 – vlevo v Z stěně nejdelší spárou na vrchol (*vpravo nad „kapličkou“ hodiny*)

♣g) západní spára VI; Eduard Hiebel, F. Sagasser, 4.7.1907 – vlevo v Z stěně stěnou a spárou k převisku. Doprava komínem do sedélka a na vrchol.

h) severní cesta VIIIb; Jiří Šplíchal, K. Benedikt, 4.7.1971 – 2 m vpravo od SZ hrany převislou stěnou a spárou na polici. Stěnou doleva na 2. polici a jako SV cesta na vrchol

i) samá voda VIIb; Petr Slanina, M. Kulda, 29.8.1987 – SZ hranou (kruh) na polici, doprava převislou stěnou a po stupních na vrchol.

♥ j) SV cesta (normálka) IV; Rudolf Kauschka, M. Tischer, R. Haeusler, W. Gärtner, 30.7.1905 – stěnkou na JV hraně, doleva do spáry, pod převis a vpravo podél něj do sedélka, překrok doleva a po stupních na vrchol.

j1) dolní spárová varianta IV; z jeskyňky přímo do spáry

♥ j2) spárová varianta IV; Karl Kirchof, F. Salomon, 6.8.1908 – pod převisem doleva spárou a komínem na vrchol

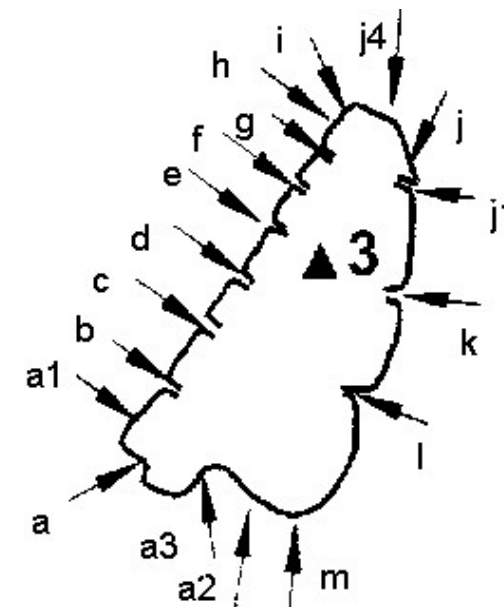
♣ j3) přímá varianta V; - od nástupové stěny přímo do sedélka

j4) varianta varianty VI; - vlevo od SZ hrany přes převis

♣k) šavlová spára VIIIa; Josef Čihula, srpen 1962 – žlábkem ve V stěně pod převis a širokou převislou spárou

♣l) krvavá spára V; - 5 m vlevo od šavlové spáry mělkou spárou, širokým žlabem a lámavou spárou na hřeben

m) klikatá spára V; Miroslav Machovič, F. Volkert, T. Schreier, 6.5.1972 – úplně vlevo ve JV stěně doleva na tření a klikatou spárou na hřeben

4. Dvojče (Zwillingszahn)

♥ a) stará cesta III; Rudolf Kauschka s druhy, 1904 – žlábkem v S stěně (hodiny) k převisku (hodiny), převislým žebrem na polici a stěnkou na vrchol.

a1) vzdušná varianta VI; - od hodin traverz vlevo (kruh) a doleva na hranu, spárkami na vrchol

b) škubánky VIIa; Josef Škubla, J. Svatoš, 1978 – vlevo od st.c. stěnou přes kruh

c) strana na spadnutí IXb; Petr Slanina + Milan Kulda, 17.6.1990 – V převislou stěnou (kruh) a spárkami na vrchol

d) kroupova cesta V; František Kroupa, 1955 – uprostřed V stěny levou spárou do sedélka. Doprava převislou stěnou, žebrem a spárkami na vrchol

e) Jižní traverz V; Jiří Zárybnický, F. Šedina, 1962 – od hodin záp. Cesty traverz vpravo k žebru

♥ f) přepad VI; Jiří Zárybnický + Tomáš Schreier, A. Kumpert, 1962 – JV hranou na poličku a žebírky na předvrchol (*dobírání*). Přepadem do římsy a přímo (nebo doprava a zpět doleva) na vrchol

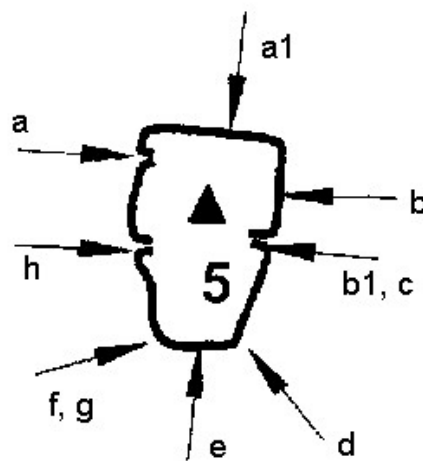
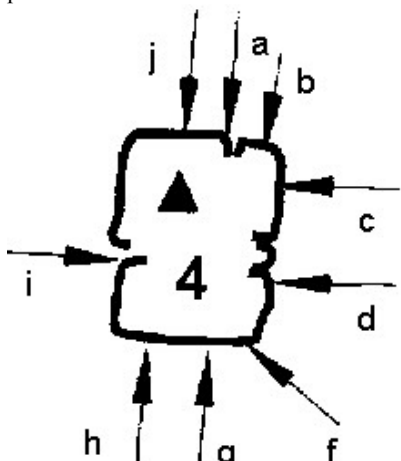
f1) rozporová varianta VI; Josef Škubla, M. Rubín, 1976 – širokým rozporem

g) dvojskok VIIa (?); Petr Slanina + Milan Kulda, P. Červeň, 17.6.1990 – vpravo v údolní stěně stěnou nevdřívě přímo, pak doleva (křížíme potní cestu) ke kruhu. Stěnou na předvrchol.

h) potní cesta VIIa; Martin Keyř, J. Zárybnický, 18.5.1976 – vlevo v údolní stěně šikmo doprava k V hraně a doleva stěnou na předvrchol

i) západní cesta V; němečtí lezci před 1926 – od Z po stupních na velkou polici, spárou (hodiny) na vrchol

j) pravá severní V; Jiří Koprnický, 1976 – 2 m vpravo od st.c. převislou stěnou na polici, přes převis doleva na vrchol.

5. Gahlerova věž (Karl-Gahler-Stein)

♣ a) stará cesta V; Rudolf Kauschka, A. Steinjan, R. Haeusler, 20.5.1906 – SZ hranou sokolíkem a doleva na polici v S stěně (*velký uzel*). Vlevo stěnou 2 m vzhůru a traverz doprava k zubu na SZ hraně. Dále doprava za hranu (post.) na vrchol

♥♣ a1) horní přímá varianta V; Josef Draschdanz s druhy, 7.7.1907. od zubu přímo

a2) převislá varianta VIIIc; Josef Čihula, 1961 – převislou severní stěnou do spáry a na polici

a3) levá severní hrana VIIc; - z police levou hranou (kruh) přímo na vrchol

♣ a4) přímá varianta VIIa; - z police žlábkem ve středu stěny a horní přímou variantou

♥b) kauschkův žlábek VIIa; Rudolf Kauschka s druhy, 1906 (původně nahoře pomocí skoby) – vpravo ve V stěně stěnou do díry (*smyčka hluboko v díře*), doleva ke kruhu a žlabem na vrchol (*nahoře též lehčeji zleva*)

b1) levá varianta VIIb; Wolfgang Ginzel, J. Mašek, 1954 – uprostřed V stěny spárou na konec a doprava ke kruhu

c) parlament spí VIIb (?); Petr Slanina + Milan Kulda, 19.9.1990. jako levá varianta spárou a dále ke kruhu, doleva stěnou (hodiny) a přímo na vrchol

d) cvičitelská VIIb (?); Josef Rybička, P. Němec, 17.5.1976 – po JV hraně spárou ke kruhu, vlevo a hranou na vrchol

e) oko za oko, zub za zub VIIIc; Milan Kulda + Petr Slanina, 16.9.1987 – prostředkem údolní stěny (3 kruhy)

♥ f) sešlost VIIc; Petr Slanina, M. Kulda, V. Votýpka, P. Červeň, Z. Slaninová, 16.6.1993 – JZ hranou a stěnou vlevo (2 kruhy) na vrchol

♣ g) západní cesta VI; Bruno Ulrich, 1922 – vpravo v Z stěně převislou spárkou na rampu, doleva krátkou spárou a doprava do komínžlábků a jím na šikmou polici v jižní stěně a stěnou na vrchol

♣ h) přímá západní stěna VI; Jiří Zárybnický + Václav Brandejský, A. Kumpert, 1962 – nástup jako st.c., dále středem Z stěny přes břicho a šikmými spárami, nakonec jako st.c. na vrchol

6. Malá Smrtka (Kleiner Totenstein)

a) spirálová cesta IV; Rudolf Kauschka s druhy, 1904 – uprostřed S stěny trhlinou, doleva na hranu a na předvrchol. Krátce setup doleva, překrok přes komín a žlábkem doleva na polici na Z hraně. Po hraně na vrchol.

a1) nábližka IV; nad nástupem průlez na druhou stranu věže

a2) rozporová varianta V; z průchodu mezi malou a velkou smrtkou rozporem na předvrchol

b) východní kout IV; Jiří Zárybnický, J. Žalud, 9.9.1962 – vpravo ve V. stěně stěnou vlevo od hrany na V předvrchol

c) krátká cesta VI; Milan Kulda, P. Červeň, 7.5.1986 – vpravo ve V stěně koutem a mělkými spárkami (kruh) na V. Předvrchol

d) Arnoštova cesta V; Arnošt Kumpert, J. Kynl, 21.4.1963 – vlevo od spirálové cesty spárou na předvrchol. Překrok a položenou V hranou na vrchol

e) cesta pro dlouhý VIIa; Vratislav Votýpka, P. Červeň, 14.7.1985 – vlevo od Krátké cesty jemnou spárou (kruh) na polici a po stupních doprava na V předvrchol.

f) cesta na dobrou noc VIIa; Milan Kulda + Petr Slanina, V. Votýpka, P. Červeň, 2.6.1986 – J komínem krátce vzhůru na poličku a doprava ke kruhu. Vpravo po hraně (hrot) a na V. předvrchol.

g) Jižní komín IV; Jiří Zárybnický, 9.9.1962. vpravo v J stěně spárou a komínem do traverzu Spirálové cesty

♣ h) Honzova cesta V; Jiří Zárybnický, J. Žalud, 9.9.1962 – uprostřed J stěny krátkou spárou a vpravo hladkým žlábkem na konec traverzu spirálové cesty

i) Žiznivá cesta VIIa; Frank Richter + Jiří Zárybnický, F. Seelinger, T. Schreier, 15.6.1968 – krátkou spárou Honzovy cesty a vlevo žlábkem přes kruh na polici Spirálové cesty.

j) skromná cesta V; Jiří Zárybnický, J. Žalud, 11.9.1962 – JZ hranou, místy zleva na polici Spirálové cesty

♣ k) večerní cesta VI; Jiří Zárybnický, J. Žalud, 1962 – prostředkem Z stěny na polici Spirálové cesty

l) severní spára IV; - krátkým žebrem Spirálové cesty vzhůru a ke spáře, jí na poličku na SZ hraně, stěnou vzhůru na polici Spirálové cesty.

m) mlhavý podvečer VIIb (?); Petr Slanina + M. Kulda, V. Votýpka, P. Červeň, 2.6.1986 – stěnou 1 m vlevo od spirálové cesty vzhůru (křížíme traverz spirálové cesty) ke kruhu, krátce doleva a vzhůru na hřbet

m1) odpolední varianta VIIb (?); Petr Slanina, V. Votýpka, 4.6.1986 – od kruhu vpravo na vrchol

7. Smrtka (Totenstein, Hoher Oberwegstein)

♥ a) Stará východní cesta IV; Rudolf Kauschka, F. Steppes, M. Tischer, 28.9.1904 - trhlinou vpravo ve V stěně na velkou polici v S stěně, doprava ubíhající spárou na vrchol. (nebo krátce spárou a doleva stěnou, V; ♥♣)

♥a1) varianta V; Rudolf Kauschka s druhy, 1905 – z police vlevo od SV hrany na vrchol

a2) 1. varianta VI; – trhlinou 4 m vpravo od SZ hrany na velkou polici

a3) 2. varianta VI; – spárou 2 m vpravo od SZ hrany na velkou polici

a4) SV hrana VI; - Jiří Šmíd s druhy, 1965 – SV hranou na velkou polici

a5) stěnová varianta V, stěnou 3m vlevo od SV hrany

♣ a6) záhrobní VIIb (?); Jan Šimon + A Stránský, L. Škalda, 24.5.1977 – vlevo v S stěně jemným žebírkem na velkou polici

a7) záškolácká IXa; Petr Slanina, M. Kulda, 9.9.1990 – středem S stěny (kruh) do spáry a stěnou na velkou polici

a8) školní VIIIa; Milan Kulda + P. Červeň, 29.9.1990. 2 m vlevo od SZ hrany stěnou a doleva žebírkem doleva do spáry Záškolácké

♥ b) východní střední IV; Eduard Hiebel s druhy, 31.5.1908 – uprostřed V stěny k díře a doleva komínem na vrchol

♥ b1) varianta IV; - vlevo od nástupu trhlinou přes převisek a doleva do komína.

♥ b2) pravá pilířová varianta V; - variantou a přímo středem pilíře

♥ b3) levá pilířová varianta V; - pilířem vlevo přímo

c) Gahlerova spára IV; Karl Gahler, 5.10.1905 – levou spárou ve V stěně.

♥ d) jižní cesta IV; Eberhard Siegert + Ulrich Siegert, 1905 – vpravo v jižní stěně mělkou spárkou na lávku, pravou hranou a žlabem na polici (kruh). Doprava sokolíky (2. kruh) a hranou na vrchol.

♥♣ e) přímá jižní stěna VIIa, Funth s druhy, 1927 – vlevo od J. cesty na polici. (post.) přes převisek (1. kruh J cesty). Stěnou přímo na vrchol.

♥ f) Kristina spára V; němečtí lezci, před 1923 – vpravo v Z stěně na poličku a místy převislou spárou

♥ g) nová západní cesta III; Rudolf Kauschka, M. Tischer, E. Berndt, 1.10.1905 – středem Z stěny spárou a komínem

♥ h) stará západní cesta IV; Rudolf Kauschka, F. Steppes, M. Tischer, K. Benedikt, 30.10.1904 – levou spárou v Z stěně na lávku, doleva na velkou polici v S stěně a jako Stará východní cesta na vrchol.

♥ i) normální cesta III; před 1937 – z lávky přímo (kruh) a komínem na vrchol

♥ i1) pilířová varianta VIIa; - středem pilíře vpravo od spáry a ruční spárou na vrchol.

8. Cvičná věž (Übungsturm)

a) stará cesta I; – náhorní hranou doleva

b) východní cesta III; – uprostřed V stěny přes převis a spárami

c) náhorní hrana III; - hranou přímo

d) údolní stěna VIIa; - Vých. cestou přes převis a traverz doleva do středu údolní stěny (kruh) a stěnou na vrchol.

